

Nro. 44.

A' FELS. CSASZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből Kedden Junius 9-ik napján 1812-ik
esztendőben.

Austriai Császárság.

Felséges Urunk és Aszszonyunk, Drézdában
10 napokig való mulatások után, a' közelebb
múlt Pünköst Havának 29-ik napján, délben
azon Kir. várost elhagyván, Prágába vissza men-
tek. *Antal Szaksoniai Kir. Hertzeg* kedves elete
párjával *Mária Trézia* Austriai Fő Hertzeg As-
szonnyal, Fels. Urunk kedves nényével együtt
Zehistig azon fényes pompa közt kísérték el Eő
Csász. Kir. Felségeket, a' millyen közt onnan
Drézdába vitettek. Ottan egymástól elválván,
Eő Felségek Töplitzbe utaztak, 's ott két éjjelt
töltvén Prágába mentek, a' hova Május utolsó
napján szerentésesen megérkezvén, nagy öröm-
mel fogadtattak azon városnak hív lakosítól.

Napoleon Frantzia Császár azon napon, tudniillik Május 9-ikén, reggeli 4 órakor egész tsendességgel hagyta el Drézda városát, 's útját egyenesen a' Warsaui Hertzegség felé folytatta. Azt írják, hogy Frantzia Császárné Eő Felsége e' folyó Juniushnak 4 ik napján fogja Eő Felségeket követni, és hogy a' vele valóknak egy része már Prágába meg is érkezett. — Oda fognak kedves testvérjei, úgymint *Leopoldina*, *Klementina* és *Karolina* fő Hertzeg asszonyok is menni, a' minthogy e' folyó hólnap 3-ikán oda el is indultak. — A' következet napon *Károly* fő Hertzeg, tegnap reggel pedig a' korona Hertzeg *Ferdinand*, Felséges Urunknak kedves elsőszülött fia mentenek a' Fels. Frantzia Császárnének látogatására, — Tiszteletére ment a' Fels. Frantzia Csász. Udvarnak itt Bétsben lévő mostani első rangú követje *Otto* úr is. — A' külföldi újság levelekből azt olvassák, hogy a' Felséges Fr. Császárné, egy vagy két hetig Prágában Fels. Szüléinek, testvérinek, és rokoninak társaságokban való mulatása után, a' Würtzburgi Nagy Hertzeghez *Ferdinand* Austriai Fő Hertzeghez Würtzburgba, 's onnan a' jövő Juliushnak valamelyik hetében Párisba vissza fogna menni.

A' vólt Saltzburgi Érsek, az Apostoli (Sz. Széknek született legátusa, a' Német Birodalomnak Primása, a' Leopold Rendjének nagy kereszt-tagja, Hertzeg *Colloredo Jeromos Paula*, hasznos életének 80-ik esztendejében, guta ütésben, a' múlt Pünköst havának 20 ik napján, itt Bétsben meg halálozott. Született itt Bétsben 1732-ik esztendőnek Május 31-ik napján. Édes attyá-

nak Hertzeg' *Melsi Colloredo* Német Országi Vice Cancellariusnak kívánsága szerént a' papi életre ajánlotta magát, 20 esztendőskorában a' Ruotának, az az, a' Római fő törvényszéknek Auditorává, az az, bírójává választatott, a' melly törvény székre a' Római Státusban minden egyházi és világi ügyek vitettek végsőképen, és minekutánna ugyan ott a' vallásról való tudományokban doktorságot nyert volna, 29-ik esztendőskorában, Karinthiában, Gurki Püspökségre, azután 10 esztendővel Salzburgi Érsekségre és Német Országi Primásságra emeltetett, melly szent hivataljában, mint valóságos lelki pásztor úgy viselte magát, az oda való oskojának fundusát nagyon meg öregbítette, a' tanítóknak fizetéseket meg szaporította, az Ekklesiákat gyarapította, és minekutánna a' maga birodalmát el hagyni kéntelenítettett volna, életének hátra lévő esztendeit ezen Császári rezidentziába töltötte el, és sok nyomait hagyta maga után valóságos felebaráti szeretetének. — Majus 25.ik napján requiem tartatott érte a' Sz. István templomában.

Magyar Ország.

Posonyból Juniusnak 3-ik napján. Antal Victor Cs. Kir. Fő Hertzeg, Felséges Urunknak kedves testvér öttse, a' Német vitézi Rendnek volt nagy mestere, az itt volt Országos gyűlésnek bé rekesztésére Kir. Commissariusi rangal ide rendeltetvén, a' közelebb múlt Május utolsó napján Bétsből hozzánk jött. Délután számos fő Papokból, Magnásokból, és Urakból álló deputatio ment Eő Cs. K. Fő Hertzegsége eleibe a' Du-

nának túlsó partjára. Esteli 6 órakor ez a' Kir. Commissarius oda érkeztén Nagy Méltóságú *Verhovác* Maximilián Zagrábi Püspök, Csász. Kir. titkos Tánátsos Úr Eő Excellentiája által az Országos Gyűllése képében egy szép oratióval, születéséhez és rangjához illendő módon meg köszöntetett, és a' városi harangoknak zúgások, 's számos vivat kiáltások közt a' városba bevettetett. Előtte lovaglott a' hertzeg Lichtenstein vasas regementjének egy osztálya, ezt követte az említett országos deputatio, nyomba ezután ment Eő Cs. Kir. Fő Hertzegsége pompás gála hintóban udvari fő tisztjeivel együtt, ezeket követte a' fent nevezett vasas regementnek egy osztálya. A' Duna város felől való partyára vitetvén Eő Királyi Fő Hertzegsége a' repülő hídon, ott Tek. Posony Vármegyének deputátusai, a' halász kapunál pedig a' városi Magistratus küldötjei tisztelték meg ezen Fels. Királyi Commissariust. — Onnan a' hosszú 's a' Wentur nevű úttzákön, és a' piatzon keresztül, a' Würtembergi hertzeg gyalog regementjének sorai közt, lobogó zászlók mellett, szép muzsika szó alatt, az Érseki palotába vitetett Eő Csász. Kir. Fő Hertzegsége, melyben Nádor Ispány Eő Cs. Kir. Fő Hertzegségétől atyafiságos ölelések közt fogadtattván, a' számára rendelt szobákba bevitetett. — Este a' Fels. Nádor Ispánnyal vatso-rált Eő Cs. Kir. Fő Hertzegsége, a' mellyre sok Mánások és Fő rangú urak hivatalosok voltak.

E' folyó Junius első napján tartatott a' 126-ik ülés, mellyben a' subsidiumról hozatott öt artikulusok, és néhány aprólékosságok publikáltat-

ván, és a' Fels. Kir. Commissarius, Nádor Ispány, és Personalis Úrnak beszédjeik meg halgattatván, a' múlt esztendő Augustus 29-ik napján kezdődött, és 10 hólnapokig tartott sok tekintetekre nézve igen nevezetes Ország Gyűlése bé rekesztetett.

Rénusi Szövetség.

A' Drézdai tudósítások szerint, a' közelebb múlt Pünköst havának 24-ik napján, délben 12 órakor szent misét halgatott Napoleon Császár az oda való Katolikum templomban, mellyet a' Mechelni Érsek mondott. Mivel a' Frantzia Császárné akkor fejfájást szenvedett, a' Kir. Karban a' Wesztfáliai Királyné *Friderika Katalin*, született Würtembergi Kir. Hertzegaszszony volt *Napoleon Császár* mellett.

Azon napnak estéjén, 10 óra tájban, az akkor Drézdában volt Felséges Uraságok, a' Kir. nagy opera házba vagy énekes játék színbe mentenek a' Kir. kapolnában lévő társaság éneklésének hallására. Ez az énekes játék szín ezen alkalmatossággal 5000 viasz gyertyákkal volt megvilágosítva, és a' három rendű lozsik dugva voltak ékes öltözetű dámákkal. A' muzsikus karral által ellenben ültek a' Fels. vendégek, a' szálában azok a' személyek voltak, a' kiknek szabadságok van a' Kir. udvarhoz való bemenetelre. — A' Fels. Austriai Császárnét Napoleon Császár, a' F. Frantzia Császárnét Fels. édes atya, a' Wesztfáliai Királynét a' Szakszoniai Király, a' Fels. Szakszoniai Királynét a' Würtzburgi Nagy Hertzeg Ferdinand vezették bé az opera házba, ezeket követték a' Szakszoniai Kir. Házból való Hertzegek, Hertzeg Asszonyok, és a' Császárnéknak 's Királynéknak udvari dámáik. Ílly

rendel ültek le a' számokra rendelt székekre is. A' muzsika egy szép énekkel kezdődött el, azután szép áriákat és duettákat éneklettek az első énekes személyek *Sandrini*, *Bonelli*, és *Caserelli* kamarabéli éneklők. A' muzsika alatt a' jelen volt dámákkal mólatta magát *Napoleon* Császár, 's nagyon meg volt elégedve ezen fényes innepeléssel. Egy óra múlva ugyan azon rendel mentek ki a' Fels. vendégek az opera házból, a' mellyel abba bémentek.

Pünköst Havának 25-ik napján, dél előtt 10 órakor Moritzburgba mentek a' Fels. vendégek vadászni, az első hintóban *Napoleon* és *Ferentz* Császárok ültek, ez job' kézre, amaz balra, a' másodikban a' Fels. Austriai és Frantzia Császárnék, a' harmadikban a' Weszfáliai Királyné és a' Würtzburgi Nagy Hertzeg. Az Àlbison lévő igen szép és mesterséges hídon léptetve mentek által ezek a' hintók, azért, hogy az arra gyűlt számos nép láthassa ezeket a' Felséges vadászokat.

Minekelőtte a' Fels. Austriai és Frantzia Császárok Drézdából el mentek volna, a' mint a' Berlini közönséges újság levelekben íratik, a' *Napoleon* Császár tulajdon kezével írt igen barátságos és hízeltkedő levelére, mellyet a' Berlinben lévő Fr. Csász. követnek Gróf *St. Marsannak* volt szerentséje meg adni, a' Fels. Pruszsiai Király is korona örökösével együtt, Pünköst Havának 26 ik napján Drézdába ment, a' melly városba egy gála hintóba vitetett bé. A' Királyi vár kapuja előtt a' Szakszóniai Kir. udvari tisztetek várván Eő Kir. Felségét, a' várba vezették, mellyben a' Szakszóniai Király illendő tisztelet-

tel és barátsággal fogadván, a' Királyné szobájába vezette, a' hol allig múlatta magát a' Szakszoniai Királlyal és Királynéval egy fertály óráig, midőn már *Napoleon* Császár tiszteletére ment. Rövid idővel azután Eő Kir. Felsége is személye szerént meg tisztelte a' Fels. Austriai és Frantzia Császárokat és Császárnékat. — A' Kir. palota előtt öszve gyűlt sokaság gyakorta való *vivat* kiáltásokkal nyilatkoztatta ki Eő Prussziai Királyi Felsége látásán való örömét. Ezen Fejedelem úti társai, a' mint fellyebb említém vala, a' Prussziai Korona örökös, *Fridrik Wilhelm*, Status minister Báró *Hardenberg*, Gr. *Goltz* Kabinet minister, és General Major *Krusemark* vóltanak. Eő Királyi Felségének és a' Korona Hertzegnek, a' Szakszoniai Király ifjabb testvér öttsének, Maximilliánnak palotájában készítettett és adatott szállás; de mikor ment a' maga Országába vissza, még azt nem tudjuk bizonyosan, — A' Prussziai Korona Hertzeget fő nevelője Oberster *Gaudi*, Komornyikja *Brühl*, és Status Tanátsos *Ancillon* urak kísérték Drézdába.

Nagy Britannia.

A' közelebb múlt pénteken költ Magy. Kurir 43-ik darabjának 260-ik lapján, azt írtuk, hogy a' minap orozva meg öletett Anglus első ministernek gyilkosa *Billingham*, ítélőszék eleibe idéztetvén, és a' bíraktól halálra szententziáztatván, a' múlt Pünköst havának 18 ik napján felakasztatott. — Ennek a' véghetetlen hatalommal birt ministernek eredetét és életét ekként írja le a' *Journal de l' Empire* tzímű Párisi közönséges újság levél, a' Londonban, 1809-ik esztendőben költ *Public characters* nevű könyv.

ből: *Spencer Perceval*, úgymond, régi familiából származott, és *John Perceval*, Zelandiai Gróf Egmontnak második szülött fia volt, a' ki Londonban, 1762-ik esztendő November első napján született e' világra. Nyóltz esztendő's korában édes atya meg halálozván, Kantabrigiában a' Sz. Háromság Collegiumában kezdett tanulni, a' hól ősei közzül egyik Anglia Protektorának *Cromvelnek* egyik fiával, *Cromvel Henrickel* együtt tanult vala.

Az ott való, tudniillik a' Cantabrigiai híres fő iskolában tanulását elvégezvén magát prokatori hivatalra adta, mellyben noha nem igen szolgált neki a' szerentse; még is mindazáltal azok, a' kik őtet és az ő talentomit közelébről esmérték, előre el látták azt, hogy ő nagyra menendő ember fogna lenni idővel, a' minthogy kevés idő múlva, úgymint 1799-ik esztendőben, az Admirálisnak, avagy a' tengeri dolgokra ügyelő Tanácsnak és a' Kantabrigiai Univeritásnak Fiscalis Procurátorává választatott, és azon időpontjától fogva mind fellyebb fellyebb emelkedett. — 1801-ik esztendőben, az Angliai ország mostani Archivariusának Sir William Grantnak Generál Sollicitátorává tétetett, 1802 ikben Attorney Generállá, az az, Királyi fiscussá, melly utolsóbb hivatalját 1806-ik esztendőben, a' midőn néhai *Fox*, és Lord *Grenville* miniszterekké tétettek, szerentséssen viselte.

Ezen hivataljában azon iparkodott, hogy a' Parlamentumnak tagjává tétetődjön, melly szándékát a' Frantziákkal kezdődött háború előmelesítette is, és mingyárt akkor, ha külsőképen vagy világosan nem is, de szívében nagy buzgó-

sággal viseltetett a' Királyi ministerek eránt. Ő ugyan néhai *Pith* ministerrel semmi különös egységben nem vólt: mindazáttal az ő nagy talentomát, és ékesen szóllásban való tehetségét mindenkor tsudálta, és a' Parlamentum gyűlléseiben mindenkor a' galleriában, avagy karban vólt, valahányszor az az említett minister beszéllett, 's ennél fogva nagyon magára vonta azon nagy embernek figyelmetességét; de kiváltképen az által, hogy egy politika rövid írást adott ki, mellyben meg mutatta azt, hogy az olly vádoló levél, melly a' Parlamentum széllyel oszlása által félbe maradt, meg nem szűnt legyen. Ezen írása által a' Parlamentum tagjai közzé való felvétetésére is útat nyitott magának, és rövid idő alatt Northamptoni képviselővé választatott.

Közönségesen azok, a' kik a' Parlamentomban nagyobb tisztséget igyekeznek elérni, a' ministerekkel ellenkező rész mellé állanak, és már akkor sok alkalmatosságok van a' magok ékesen szóllásbéli tehetségeiknek ki mutatására. Midőn 1797-ik esztendőben, Junius 8 ik napján, a' No-rei kikötőhelyben lévő hajós seregnél nagy támadás ütötte vólna ki magát, és e' miatt *Pith* minister ellen nagyon ki keltek vólna a' Parlamentumnak nevezetes tagjai, *Perceval* a' ministeriális rész mellé állott, 's azt javaslotta, hogy egy olly Commissio neveztesse ki, mellynek szabadtsága legyen a' pártot ütött hajóseregébéli bűnös katonáknak vagy számkivetésbe való küldtetésekre, vagy tömlötzökbe való zárattatásokra, és az ő tanáts adása bé is vétetődött.

Azon 1794-ik esztendőnek, Januárius 4-ik napján azon Billnek avagy plánumnak előmene-

telesítésére, melly a' fekvő jóságokért való adóra nézve a' Parlamentum gyűllésében tétetett, igen hathatós oratiót mondott *Perceval*, melyről *Sheridan*, a' ki arra felelt vala, meg vallotta, hogy az igen fontos, és talentommal tellyes beszéd lett légyen. A' következett 1798-ik esztendőben hasonló módon előmenetelesíteni kívánta azt a' plánumot, mellyet néhai *Pith* minister a' fekvő jóságért fizetendő adóra nézve tett a' Parlamentumban.

Három esztendővel annakutánna, úgymint 1800-ikban, Junius 19-ik napján, azt kívánta *Perceval*, hogy a' törvényhozó Test a' házasság törésről hozott törvényeket jól meg hánnya és vesse. Négy nappal annakutánna, a' midőn a' Parlamentum gyűllésében a' R. Katolika Papság alkotmányáról való plánum előhozódott volna, ismét hosszú és gyökeres beszédet mondott *Perceval*, és noha a' keresztény türedelem barátjának lenni mutatta magát; mindazáltal világosan kimondotta, hogy a' Katolikusokkal teendő jótéteményért semmi köszönetet várni nem lehet; hogy a' Katolikus Papok az egész nemzetet megtéríteni igyekeznek, és hogy tellyes erővel ellent kell állani a' Római Pápa hatalmának. — Mint Kir. Fiskális (*Attorney General*) néhai *Pith* ministersége alatt Irlandiának Angliával való egyességét nagyon sürgette. — *Addington* ministersége alatt az Admirálisnál tapasztaltatott vizazaéléseknek eltöröltetésekről tett projectumot erőssen vitatta, a' melly alkalmatossággal *Lord Temple*, a' ki akkor az antiministeriális rész mellé állott, őtet nagyon meg támadta. 1803-ik esztendőben, midőn a' Frantziák ellen indítandó

hadakozásról való proiectum a' Parlamentum gyűlésében elő fordult volna, *Peceval* egy értelemben volt a' Királyi ministerekkel. — 1807-ik esztendőben, az Irlandiai Katolikusok kéréseknek magát egészen ellene szegezte. — *Pith* minister halála után néhai *Fox* és *Grenville* a' ministeriumba bé lépven, de az ő uradalmok egy esztendőnél tovább nem tartván, *Perceval* az Ország kintstárának Cancellariusává tétetődött, melly hivatalát élete végéig hatalmasan folytatta, és ha a' bal sors, 's irigység őtet tovább is élni engedték volna, vagy jobb, vagy rosszabb állapotra juttatta volna Anglia Országot.

Ennek a' szerentsétlen miniszternek élete folyásáról azt jegyzik meg az Anglia Országi Zsurnalisták, hogy ő példás életű ember volt, mint közönséges orátor folyvást, tisztán, világosan, és hathatósan tudott beszélni. A' néhai Lord *North* természéti elmésségével, néhai *Fox* politikus ellenségének győző erejével, és néhai *Pith* minister ékesen szólló tehetségével ugyan nem bírt, mindazáltal a' szívnek meg illetéséhez, és halgatóinak meggyőzésekez igen jól értett.

Egy Berlini politikus Zsurnái következő fontos jegyzéseket adott ki Anglia Országról: — „Nagy Britanniának igasságtalan praetensiói, a- vagy vágyódásai épen azon mértékben nevedtek, a' melyben szaporodott annak nemzeti adóssága. Midőn még semmi adóssága nem volt, semmi emlékezet nem volt Angliának magános jussairól. Ersébet Királyné, a' tengeren való szabados hajókázásnak és kereskedésnek jussait *II Filep* Spanyol Király ellen hathatósan védelmezte; a' Stuarti familiából való utólsó Királyok

nem csak semmit sem tudtak a' világi monopoliumról, és a' tengeri uradalomról, sőt inkább határozatosan segítették a' Hollandusokat *XIV. Lajos* Király ellen való hadakozásokban, és segedelem pénzt is vettek tőlök. — A' dolognak meg változása *III. Wilhelm* Angliai Királytól kezdődik, és ezen Fejedelem uralkodása alatt kezdett az Angliai Kormánysház másoktól költsön pénzt felvenni, és nemzeti adósságot csinálni, melly mennél inkább öregbedett, annál jobban kellett Angliának iparkodni azt hasznos kereskedés által ki pótolni, a' mit az ország földjének művelése, és fábrikáinak szorgalmatossága nem teljesíthettek, 's innen folyt, hogy magános tengeri jusokat szerezzenek magoknak, hogy azoknál fogva a' tengeri kereskedést egészen magokévé tehessek.“

„A' hiteles előadások szerint, a' jelenvaló időben Anglia Országának nemzeti adóssága, 700 milliom font sterlingnél (7788 milliom forintnál) többre megyen, mellynek interesse 36 milliom font sterlinget (7700 milliom forintot) teszen esztendőnként. Tegyük fel, hogy az, a' mit Anglia a' száraz Európai lakosoknak a' tengeren való hajókázásra és kereskedésre nézve most meg enged, vóltaképpen a' nemzeti adósságon fundáltatik, könnyen fel lehet abban azt a' mértéket is találni, melly szerint Angliának nemzeti adóssága jövőendőben nevedne; erre nézve lehetetlen annak költsönözött pénz nélkül fel állani, mivel egyenesen ezen fundáltatik a' N. Britanniai constitutio, következésképen lehetetlen az Angliai Kormánysházaknak, mellynek lettele és megmaradása egyedül ebben a' constitutioban fundál-

tatik, azon alkotmányról le mondani. — Tegyük fel tehát, hogy Angliának a' száraz Európa veszteglése miatt két annyira nevedne az adóssága, mint most van, megmaradhatna é a' száraz Európa mostani szabadságában? nem lenne é nagyobb függőségben Angliától, mint a' jelenvaló időben van? nem lenne é végtére is annak rabszolgájává, még pedig nem más okból, hanem egyedül azért, mivel a' tengereknek szabadsága eránt semmi érzékenységgel nem viseltetne, és mindenkor meg elégedne a' kereskedésnek avval a' részével, melyet Anglia annak kegyelemből engedne.“

„Valósággal fel nem lehetne vetni, minémű nyomorútt és gyalázatos állapotra kellett volna a' száraz Európának jutni, ha ellenkezők nem támadtak volna Anglia ellen. Minémű tételje van tehát az Anglia ellen való háborúnak? valósággal nem más, hanem hogy Anglia Ország nemzeti adósságának határ szabattassék, de mivel ezt a' költsönözés alkotmányának meg némítása nélkül eszközteni nem lehetett, szükségesképen hadat kellett az Angliai constitutio ellen indítani, melyből tudniillik a' költsönözés alkotmánya természetesen foly. Mennél többen támadnak Nagy Britannia ellen, támadni kell pedig, ezt kívánván minden nemzeteknek hasznok, annál kevesebb segedelmet nyér a' száraz Európából való kereskedésből, és mihelyt ez a' segedelem megszűnik, azonnal a' költsönözés alkotmánya is, 's evvel együtt az Angliai constitutio is el romlik. Akkor, és osztán egyedül akkor fog ki tétzeni, mennyire akadályoztatta legyen Anglia a' több Európai nemzetek tehetségeinek ki fejtődzé-

nem tsak semmit sem tudtak a' világi monopoliumról, és a' tengeri uradalomról, sőt inkább hatósan segítették a' Hollandusokat *XIV. Lajos* Király ellen való hadakozásokban, és segedelem pénzt is vettek tőlök. — A' dolognak meg változása *III. Wilhelm* Angliai Királytól kezdődik, és ezen Fejedelem uralkodása alatt kezdett az Angliai Kormánysház másoktól költsön pénzt felvenni, és nemzeti adósságot csinálni, melly mennél inkább öregbedett, annál jobban kellett Angliának iparkodni azt hasznos kereskedés által ki pótolni, a' mit az ország földjének mivélése, és fábrikáinak szorgalmatossága nem telyesíthettek, 's innen folyt, hogy magános tengeri jusokat szerezzenek magoknak, hogy azoknál fogva a' tengeri kereskedést egészen magokévé teshessék.“

„A' hiteles előadások szerint, a' jelenvaló időben Anglia Országának nemzeti adóssága, 700 milliom font sterlingnél (7788 milliom forintnál) többre megyen, mellynek interesse 36 milliom font sterlinget (7700 milliom forintot) teszen esztendőnként. Tegyük fel, hogy az, a' mit Anglia a' száraz Európai lakosoknak a' tengeren való hajókázásra és kereskedésre nézve most meg enged, vóltaképpen a' nemzeti adósságon fundáltatik, könnyen fel lehet abban azt a' mértéket is találni, melly szerint Angliának nemzeti adóssága jövődőben nevedne; erre nézve lehetetlen annak költsönözött pénz nélkül fel állani, mivel egyenesen ezen fundáltatik a' N. Britanniai constitutio, következésképen lehetetlen az Angliai Kormánysháznek, mellynek letele és megmaradása egyedül ebben a' constitutioban fundál-

tatik, azon alkotmányról le mondani. — Tegyük fel tehát, hogy Angliának a' száraz Európa veszteglése miatt két annyira nevedne az adóssága, mint most van, megmaradhatna é a' száraz Európa mostani szabadságában? nem lenne é nagyobb függőségben Angliától, mint a' jelenvaló időben van? nem lenne é végtére is annak rabszolgájává, még pedig nem más okból, hanem egyedül azért, mivel a' tengereknek szabadsága eránt semmi érzékenységgel nem viseltetne, és mindenkor meg elégedne a' kereskedésnek avval a' részével, mellyet Anglia annak kegyelemből engedne.“

„Valósággal fel nem lehetne vetni, minémű nyomorult és gyalázatos állapotra kellett volna a' száraz Európának jutni, ha ellenkezők nem támadtak volna Anglia ellen. Minémű tételje van tehát az Anglia ellen való háborúnak? valósággal nem más, hanem hogy Anglia Ország nemzeti adósságának határ szabattassék, de mivel ezt a' költsönözés alkotmányának meg némítása nélkül eszközteni nem lehetett, szükségesképen hadat kellett az Angliai constitutio ellen indítani, melyből tudniillik a' költsönözés alkotmány természetesen foly. Mennél többen támadnak Nagy Britannia ellen, támadni kell pedig, ezt kívánván minden nemzeteknek hasznok, annál kevesebb segedelmet nyér a' száraz Európából való kereskedésből, és mihelyt ez a' segedelem megszűnik, azonnal a' költsönözés alkotmánya is, 's evvel együtt az Angliai constitutio is el romlik. Akkor, és osztán egyedül akkor fog ki tétzeni, mennyire akadályoztatta legyen Anglia a' több Európai nemzetek tehetségeinek ki fejtődzé-

sét, és tsudálkozni fognak azon a' mi unokáink, miként felejtkezhettek el olly könnyen az ő őseik a' tulajdon magok javokról?"

Spanyol Ország.

A' *Journal de l' Empire* tzímű Párisi újság leveleknek 26-ik Majusi darabjában következő Gironnai tudósítás találtatik: „E' folyó hólnap 4-ikén azok a' Spanyol Országi insurgensek, a' kiket *Milans* vezérlett, a' Kaputzinusok kertében készített erősséget el foglalni igyekezvén, két Anglus línea hajónak, egy Fregatnak és hat Corvetnek segedelme alatt előre nyomúltak, és egy posta hajót küldvén a' Kommendánsához, azon erősséget fel kérték, avval fenyegetvén őtet, hogy ha azon szempillantatban nem engedelmeskedik, tíz ezer ember fogna az erősségre rohanni, 's azt erőszakosan el venni. Erre annak Commendánsa *Chevillard* ekként válaszolt: „Egy Frantzia Commendans sem szokta magát addig feladni, míg puskaapor és golyóbis nélkül nem szűkölködik, és ha a' posta hajón lévő kísérők 10 szempillantat alatt onnan el nem távoznak, tüzet fogna reájok adatni. Ezen nem várt válaszra azon erősséget az ellenség meg támadta, de annak ágyúi a' kaszármákra változtatott házaknál egyebet meg nem károsíthattak, és minekutánna az insurgensek arra rohantak, de nem boldogúlhattak volna szándékokban, kéntelenek voltak nagy veszteséggel onnan eltávozni, 's hajókra ülven, batteriáiknak hátra hagyásokkal vissza menni.

Elegyes Dolgok.

Gróf *Gottorf*, (a' Svétziai Ex. Király), kőről azt írtuk vala nem régiben, hogy egynéhány

napig tartó itt való mulatása után innen *Herrnhutba* Luzatiának helységébe ment vala, azt kívánta az ott lakó Herrenhuterektől, hogy őtet az ő gyülekezetekbe vegyék bé. De mivel azon különös vallású társaságnak constitutiójával, avagy alkotmányával ellenkezik, hogy a' koronás fejekkel, vagy azokkal, a' kik olyanok voltak vala, egy társaságban légyenek, a' Herrnhutteri előjárók az ő kérését nem tsak bé nem tellyesítették, sőt azt javaslották nékie, hogy tőlök elmenvén, keressen magának, Helvétziának valamely részében tsendes lakást. —

Mintegy 30 esztendőttől fogva 100 mezei dolghoz szokott familiák vándorlottak imitt amott Nápoly Országban az Apenninus hegyek közt sátorok alatt, mellyeket az első jeladásra ellehetett bontani, 's tsomóba kötni. Noha ezek a' vándorló emberek, alsó Olasz Országban a' Rocapizzi tserjes és terméketlen földet termékenyenye, 's gyümöltstermővé tették: még is mindazáltal meg nem nyerhették a' Nápolyi előbbi Kormányzéstől, hogy magoknak állandó lakhelyet kereshessenek, 's lakásokra hajlékokat építhessenek. — A' most uralkodó Fejedelem *I. Joakim* Napoleon könyörülő szemekkel tekintvén ezekre az utálatban vólt, és minden társaságból ki rekesztett familiákra, nékiek meg engedte, hogy egy Aleto nevű helységben telepedjenek le, és hogy hajlékaikhoz kívántató fákat a' Koronához tartozó erdőkben vághassanak magoknak.

Spanyol Országban egy olly gyümöltstermő fát találtak fel, melynek gyümöltséből az Ámerikai nádmézhez hasonló édes nedvességet lehet főzni. Ezt a' gyümöltsfát *Madronónak* nevezik

a' Spanyolok (*Linneus arbustus onedonak*), melly Európának egynéhány vidékeiben vadon terem. — Normandiában a' *Fecampi* halászok egy rakott ládát találtak a' tengerben, mellyben sok gazdag készületű öltözetek, 's azok közt egy arannyal és ezüstel hímzett palást vólt bé zárva, és a' mellyeknek betsek 20 ezer liverre betsültetett.

Egy tudós Frantzia *Vigneron Károly* két olly alkotmányt talált fel, mellyek nem utolsó helyet érdemelnek a' Technologiában. Az első egy szövőszék, melyen egyetlen egy ember könnyebben, és többet szőhet, mint más fábrikákbeli szövőszékeken három ember. A' másik olly gombolyító kerek motólla, mellyel fonni, 's egyszersmind gombolyítani is lehet. A' belső dolgokra ügyelő Frantzia minister ezen új találmányoknak hasznos vóltokat megesmévén, azokat minden fábrikákkal bévétette.

A' Gréczi tudósítások szerént, az ott darab ideig lakott vólt Hollandiai Király *Jósef Napoleon*, a' Fels. Frantzia Császárnak testvér öttse, az ott való lakosoknak mély szomorúságokra, a' múlt Május 15-ik napján meg halálozott. Minden vagyonát Grétz városának testálta, olly feltétel mellett, hogy az oda való szegények közt minden esztendőben, jó pénzben tíz ezer forint, és bizonyos számú mérő búza osztattassék ki.

A' Bécsi szegény gyermekeknek ispotályályaiban, mellyeket a' beteg gyermekeknek orvoslásokban igen szerentsés és serény orvos Doktor *Gölis Leopold* úr állított fel, 1794-ik esztendőtől fogva, 70495 szegény szüléktől származott gyermekek gyógyítottak meg minden fizetés nélkül.